

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai

2018-07-27 Nr. A2018/11

DĖL PASTABŲ LIETUVOS ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS 400–110 KV TINKLŲ PLĖTROS PLANO 2018–2027 M. PROJEKTUI

Lietuvos vėjo elektrinių asociacija, išnagrinėjusi VKEKK pateiktą derinti Lietuvos elektros energetikos sistemos 400–110 kV tinklų plėtros plano 2018–2027 m. projektą (toliau – Plano projektas), teikia sekančias pastabas ir pasiūlymus:

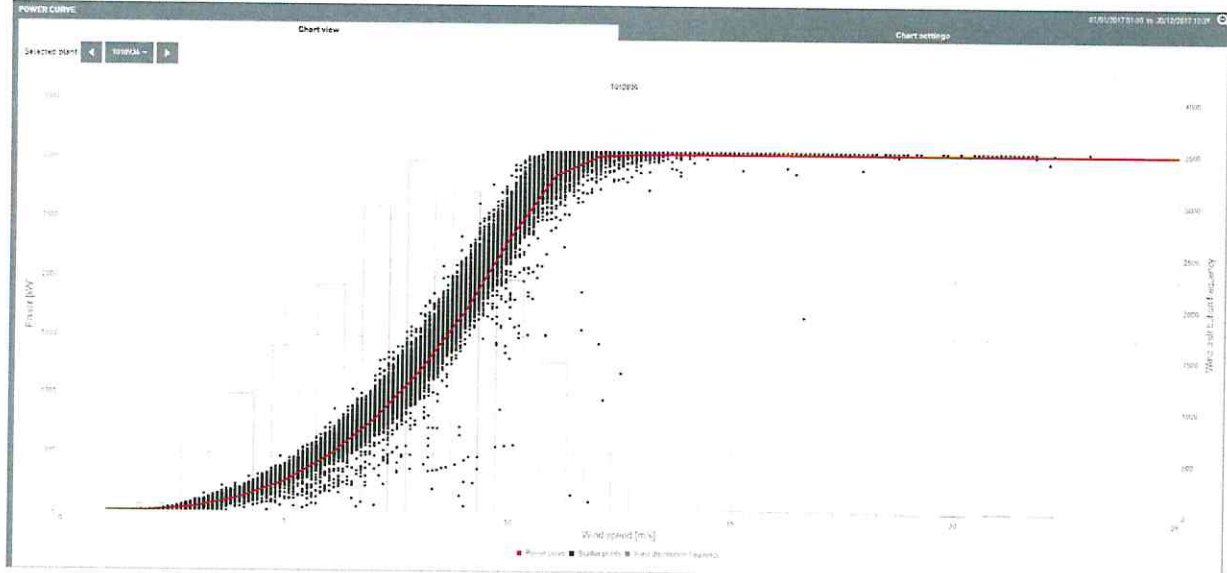
1) 2018 m. birželio 30 d. patvirtintoje Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatyta, kad 2025 metais Lietuvoje bus pagaminama ne mažiau kaip 5,0 TWh elektros energijos iš atsinaujinančios energijos išteklių, iš vėjo pagaminant ne mažiau kaip pusę elektros energijos. NENS numatyta, kad 2030 m. ne mažiau kaip 7,0 TWh elektros energijos bus pagaminama iš atsinaujinančios energijos išteklių. Prognozuojama, kad iš vėjo energijos galėtų būti gaminama didžioji dalis – ne mažiau kaip 53 proc. – elektros energijos. Taigi, prognozuojama, kad iki 2030 metų maždaug 3,7 TWh elektros energijos bus pagaminama vėjo elektrinėse. Tokiam kiekiui elektros energijos pagaminti, atsižvelgiant į augantį vėjo elektrinių (VE) naudingumo koeficientą (Cf) prireiks maždaug 1250 MW instaliuotos VE galios - maždaug 720 MW papildomos galios VE. Tuo tarpu vertinant Lietuvos elektros energijos sistemos plėtrą Plano projekte yra vadovojamasi baziniu scenarijumi, jog iki 2027 metų Lietuvoje nebus instaliuota daugiau nei 750 MW instaliuotos galios VE (Plano projekto 24, 25, 30 psl. ir kitur tekste), t.y. vos 230 MW papildomos galios VE. Atsižvelgiant į NENS tikslus, siūlytume pakoreguoti Plano projekte numatytą VE plėtros scenarijų ir elektros sistemos plėtros planus dėl šios vertinant, kad iki 2030 metų Lietuvoje bus instaliuota ne mažiau kaip 700 MW papildomos VE galios sausumoje.

2) Atsižvelgiant į 1-oje pastaboje išdėstytus argumentus, siūlytume stiprinti ne tik vakarų bei pietvakarių Lietuvos perdavimo tinklus, bet įvertinti ir likusias Lietuvos elektros energetikos sistemos galimybes integruoti daugiau vėjo ir kitų atsinaujinančių išteklių energijos, bei atitinkamai planuoti plėtros projektus.

3) Siekiant geriau suprasti vėjo energetikos plėtros Lietuvos elektros energetikos sistemoje galimybes ir trukdžius, Plano projekte siūlytume nusimatyti, kad 2021-2022 metais bus atlikta didelių vėjo energijos kiekių tiek sausumoje, tiek jūroje integravimo į Lietuvos elektros energetikos sistemą studija.

4) Plano projekto 29 psl. esančioje 7 lentelėje numatyta, kad vėjo elektrinių patikimai prieinama galia tiek žiemos, tiek vasaros laikotarpiu yra lygi nuliui. Spalio-kovo mėnesiais Lietuvoje vyrauja gan stabilūs vėjai, todėl šiais mėnesiais VE generuoja didžiąją dalį metinio energijos kiekio. Bendras Lietuvos vėjo parkų, prijungtų prie perdavimo tinklo, Cf 2017 metais buvo 29 procentai, o naujų 2015-2016 metų pradėjusių veikti VE parkų – 35 procentai, atskirais atvejais net viršijo 40 procentų. Atsižvelgiant į tai, bei įvertinant 2017 metų vėjo pasikartojimo

dažnumą (žr. grafiką), manome, kad tam tikra vėjo elektrinių galia gali būti laikoma patikimai prieinama galia.

Be to, VE jau dabar teikia įtampos reguliavimo, dažnio kontrolės, fault-ride-through sisteminės paslaugas, o naujame Europos tinklo reikalavimų generatoriams kodekse (RfG tinklo kodeksas) reikalavimai dėl sisteminių paslaugų tik didės ir VE turės dirbti, pavyzdžiui, dažnio perviršio (Frequency sensitive mode for over frequency events - LFSM-O) bei dažnio nepritekliaus (Under frequency events - LFSM-U) režimu. Manome, kad VE prisideda prie tinklo stabilumo ir galėtų dar daugiau prisidėti, jeigu galimybės dalyvauti sisteminių paslaugų rinkoje leistų tai daryti. Atsižvelgiant į tai, siūlytume įvertinti, ar VE patikimumo rodiklis nėra perdėtai nuvertintas iki nulio.

5) Sveikiname Plano projekte numatytus jūrinių VE integracijos į elektros perdavimo sistemą galimus sprendinius bei atliekamą studiją, kurioje be kitų Baltijos šalių sinchroninio sujungimo su KET scenarijų yra vertinamas ir galimas scenarijus sinchronizuojantis per esamą LitPol Link bei naują HVDC jungtį tarp Lietuvos ir Lenkijos. Toks sinchronizacijos scenarijus, mūsų nuomone, yra potencialiai perspektyviausias, nes leistų ne tik sinchronizuotis su KET, bet ir integruoti jūrinių VE gaminamą elektros energiją.

Direktorius

Aistis Radavičius